

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2016. december 21.*

„Előzetes döntéshozatal — Állami támogatások — A Belga Királyság által az ARCO-csoport pénzügyi szövetkezeteinek javára végrehajtott támogatás — Betétbiztosítási rendszerek — 94/19/ÉK irányelv — Hatály — A pénzügyi szektorban tevékenykedő szövetkezetekben tagsággal rendelkező természetes személyek részjegeit védő garanciarendszer — Kizártság — EUMSZ 107. cikk és EUMSZ 108. cikk — A támogatást a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító bizottsági határozat”

A C-76/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság, Belgium) a Bírósághoz 2015. február 19-én érkezett, 2015. február 5-i határozatával terjesztett elő az előtte

Paul Vervloet,

Marc De Wit,

Edgard Timperman,

Godelieve Van Braekel,

Patrick Beckx,

Marc De Schryver,

Guy Deneire,

Steve Van Hoof,

az **Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund,**

a **Gemeente Schaarbeek,**

Frédéric Ensch Famenne

és

a **Ministerraad**

között,

az **Arcofin CVBA,**

* Az eljárás nyelve: holland.

az **Arcopar CVBA**,

az **Arcoplus CVBA**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, A. Prechal, A. Rosas (előadó), C. Toader és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. április 6-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- P. Vervloet, M. De Wit, E. Timperman, G. Van Braekel, P. Beckx, M. De Schryver, G. Deneire és S. Van Hoof képviselőiben K. Geelen, E. Monard és W. Moonen advocaten,
- az Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund képviselőiben J. Bourtembourg és F. Belleflamme avocats,
- az Arcofin CVBA, az Arcopar CVBA és az Arcoplus CVBA képviselőiben A. Verlinden, R. Martens és C. Maczkovics advocaten,
- a belga kormány képviselőiben J.-C. Halleux és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben, segítők: S. Ryelandt és P. De Bock advocaten,
- az Európai Bizottság képviselőiben P.-J. Loewenthal, L. Flynn és A. Nijenhuis, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. június 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt a 2005. március 9-i 2005/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2005. L 79., 9. o.) módosított, a betétbiztosítási rendszerekről szóló, 1994. május 30-i 94/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1994. L 135., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 252. o.; a továbbiakban: 94/19 irányelv) 2. és 3. cikkének értelmezésére, másrészt pedig a Belgium által végrehajtott SA.33927 (12/C) (korábbi 11/NN) számú állami támogatásról – A pénzügyi szövetkezetekben tagsággal rendelkező természetes személyek részjegyeit védő garanciarendszerről szóló, 2014. július 3-i 2014/686/EU bizottsági határozat (HL 2014. L 284., 53. o.; a továbbiakban: 2014. július 3-i határozat) érvényességére, valamint az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 Ezt a kérelmet a Paul Vervloet, Marc De Wit, Edgard Timperman, Godelieve Van Braekel, Patrick Beckx, Marc De Schryver, Guy Deneire, Steve Van Hoof, az Organisme voor de financiering van pensioenen Ogeo Fund (Ogeo Fund nyugdíjfinanszírozó szerv), a Gemeente Schaarbeek (Schaerbeek önkormányzata, Belgium), valamint Frédéric Ensche Famenne és a Ministerraad (minisztertanács,

Belgium) között a 2011. március 3-i koninklijk besluit betreffende de evolutie van de toezichtsarchitectuur voor de financiële sectorral (a pénzügyi szektor felügyeleti szerkezetének fejlesztéséről szóló királyi rendelet, *Belgisch Staatsblad*, 2011. március 9., 15623. o.) módosított, az 1998. február 22-i wet tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (a Belga Nemzeti Bank jogállásának meghatározásáról szóló törvény; *Belgisch Staatsblad*, 1998. március 28., 9377. o.; a továbbiakban: 1998. február 22-i törvény) 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontja értelmében létrehozott, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramnak a belga alkotmányban kifejtett egyenlőség elvével való összeegyeztethetősége tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 94/19 irányelv

- 3 A 94/19 irányelvet hatályon kívül helyezte a betétbiztosítási rendszerekről szóló, 2014. április 16-i 2014/49/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 173., 149. o.; helyesbítések: HL 2014. L 212., 47. o.; HL 2014. L 309., 37. o.). Mivel e hatályon kívül helyezés 2015. július 4-től hatályos, az alapügyre továbbra is a 94/19 irányelv alkalmazandó.
- 4 A 94/19 irányelv első, nyolcadik, tizenhatodik és tizenhetedik preambulumbekzdése a következőket írta elő:

„mivel a[z EK-]Szerződés célkitűzéseivel összhangban elő kell mozdítani a hitelintézetek tevékenységének Közösségen belüli harmonikus fejlődését a letelepedési jog előtt álló és a szolgáltatásnyújtás szabadságával kapcsolatos összes akadály megszüntetésével, és ezzel egyidejűleg meg kell növelni a bankrendszer stabilitását és a betétesek védelmét;

[...]

mivel a harmonizációt a betétbiztosítási rendszerek fő elemeire kell korlátozni, és nagyon rövid időn belül biztosítani kell a kifizetéseket az összehangolás minimális szintje alapján kiszámított fedezetből;

[...]

mivel egyrészt az ezen irányelvben előírt minimális biztosítási szint nem hagyhatja védelem nélkül a betétek túlságosan nagy arányát a fogyasztók védelme és a pénzügyi rendszer stabilitása érdekében; mivel másrészt nem lenne helyes a Közösség területén olyan szintű védelmet bevezetni, amely bizonyos esetekben hitelintézetek nem körültekintő irányítását eredményezné; mivel számításba kell venni a finanszírozási rendszerek költségét; mivel észszerűnek tűnik a harmonizált minimális biztosítás szintjének 20 000 [euróban] történő megállapítása; mivel korlátozott átmeneti megoldások lehetnek szükségesek annak érdekében, hogy a rendszerek ezen összeghez igazodhassanak;

mivel néhány tagállam az ebben az irányelvben meghatározott harmonizált minimális biztosítási szintet meghaladó betéti fedezetet nyújt betétesei számára; mivel nem tűnik megfelelőnek annak megkövetelése, hogy e rendszereket, amelyek közül néhányat csak a közelmúltban vezettek be a [betétbiztosítási rendszerek Közösségben történő bevezetéséről szóló, 1986. december 22-i] 87/63/EGK [bizottsági] ajánlás [HL 1987. L 33., 16. o.] alapján, e tekintetben módosítsák.”

5 Ezen irányelv 1. cikkének 1. és 4. pontja a következőképpen rendelkezett:

„Az irányelv alkalmazásában:

1. »betét« a számlán tartott pénzeszközök egyenlege, vagy szokásos banki ügyletből keletkező átmeneti helyzet eredménye, amelyet a hitelintézetnek a vonatkozó jogszabályi és szerződéses feltételek mellett vissza kell fizetnie, valamint bármely olyan tartozás [helyesen: követelés], amelyet egy hitelintézet által kibocsátott okirat tanúsít.

Az Egyesült Királyság és Írország lakás-takarékpénztárainak minden olyan részvénye betétnek minősül, amely a 2. cikk szerint nem képezi a tőke részét.

Nem tekinthető betétnek az a kötvény, amely az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK [HL 1985. L 375., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 139. o.] tanácsi irányelv 22. cikke (4) bekezdésében előírt feltételeknek megfelel.

[...]

[...]

4. »hitelintézet« olyan vállalkozás, amely tevékenysége betétek vagy más visszafizetendő pénzeszközök nyilvános gyűjtése és hitelek nyújtása saját számlára.”

6 A 94/19 irányelv 2. cikke értelmében:

„A biztosítási rendszerekből történő visszafizetések közül a következőket ki kell zárni:

[...]

- valamennyi olyan fizetőeszközt [helyesen: eszközt], amely a »szavatoló tőke« meghatározás alá tartozik a hitelintézetek saját tőkéjéről szóló, 1989. április 17-i 89/299/EGK tanácsi irányelv 2. cikke alapján [HL 1989. L 124., 16. o.],

[...]”

7 A 94/19 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezett:

„Valamennyi tagállam biztosítja, hogy területén egy vagy több betétbiztosítási rendszert vezessen be és ismerjenek el hivatalosan. A második albekezdésben és a (4) bekezdésben foglalt körülmények kivételével valamely tagállamban a [hitelintézetek tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1977. december 12-i] 77/780/EGK [első tanácsi] irányelv [HL 1977. L 322., 30. o.] 3. cikke szerint engedéllyel rendelkező hitelintézet kizárólag akkor gyűjthet betétet, ha egy ilyen rendszer tagja”.

A 77/780 irányelv és a 89/299 irányelv

8 A 77/780 irányelvet és a 89/299 irányelvet hatályon kívül helyezte és felváltotta a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2000. március 20-i 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 126., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 272. o.), amelyet hatályon kívül helyezett és felváltott a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2006. június 14-i 2006/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006.

L 177., 1. o.), ez utóbbit pedig 2014. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte és felváltotta a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 176., 338. o.; helyesbítés: HL 2013. L 208., 73. o.).

- 9 A 77/780 irányelv 1. cikkének a szövege a következő volt:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

– hitelintézet: olyan vállalkozás, amely tevékenysége betétek vagy más visszafizetendő pénzeszközök nyilvános gyűjtése és hitelek nyújtása saját számlára; [nem hivatalos fordítás]

[...]”

- 10 A 89/299 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése a következőket írta elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában a hitelintézetek olyan intézmények, amelyekre a [legutóbb az 1986. október 27-i 86/524/EGK tanácsi irányelvvvel (HL 1986. L 309., 15. o.) módosított 77/780 irányelv] alkalmazandó. [nem hivatalos fordítás]”

- 11 A 89/299 irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezett:

„(1) A 6. cikkben megszabott korlátozások fenntartásával, a hitelintézetek nem összevont (nem konszolidált) szavatolótőkéje a következő elemekből áll:

1) a [bankok és más pénzügyi intézmények éves beszámolójáról és konszolidált éves beszámolójáról szóló, 1986. december 8-i] 86/635/EGK [tanácsi] irányelv [HL 1986. L 372., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 157. o.] 22. cikke szerinti tőke, amennyiben azt befizették, hozzáadva a névértéken felüli befizetéseket, ugyanakkor kizárva a kumulált elsőbbségi részvényeket; [nem hivatalos fordítás]

[...]”

A 2006/48 irányelv

- 12 A 2009. szeptember 16-i 2009/111/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvvel (HL 2009. L 302., 97. o.) 2009. december 7-i hatállyal módosított 2006/48 irányelv (a továbbiakban: 2006/48 irányelv) 4. cikke a következőket mondta ki:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

1. hitelintézet: [...] olyan vállalkozás, amely a nyilvánosságtól betéteket vagy más visszafizetendő pénzeszközöket vesz át, valamint saját számlára hiteleket nyújt;

[...]”

13 A 2006/48 irányelv 57. cikkének első bekezdése a következőket írta elő:

„A 66. cikkben megszabott korlátozások fenntartásával, a hitelintézetek nem összevont (nem konszolidált) szavatolótőkéje a következő elemekből áll:

- a) a 86/635/EGK irányelv 22. cikke szerinti tőke, amennyiben azt befizették, hozzáadva a kapcsolódó névértéken felüli befizetéseket, ha rendes működés közben képes a veszteségek teljes elvonására, és csőd vagy felszámolás esetén pedig az összes többi követelés után következik a rangsorban.

[...]”

A 86/635 irányelv

14 A 86/635 irányelv „Források: 9. tétel – Jegyzett tőke” című 22. cikkének a szövege a következő volt:

„Ez a tétel tartalmaz valamennyi olyan összeget, függetlenül azok tényleges megnevezésétől, amelyek az érintett intézmény jogi formájával összhangban a nemzeti jogszabályok értelmében a részvényesek vagy más tulajdonosok által jegyzett saját tőkének minősülnek.”

A belga jog

15 Az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikkének 1. §-a a következőképpen rendelkezik:

„Abban az esetben, ha hirtelen válság tör ki a pénzügyi piacokon, vagy rendszerválság komoly veszélye fenyeget, ezek mértékének vagy következményeinek csökkentése érdekében a Király a Bank állásfoglalását követően:

1. a biztosítótársaságok felügyeletéről szóló, 1975. július 9-i törvényt, az államkötvény-piacokról és a monetáris politika eszközeiről szóló, 1991. január 2-i törvényt, a hitelintézetek jogállásáról és felügyeletéről szóló, 1993. március 22-i törvényt, a biztosítótársaságok jogállásáról és felügyeletéről szóló, 1995. április 6-i törvényt, a pénzügyi ágazat felügyeletéről és a pénzügyi szolgáltatásokról szóló, 2002. augusztus 2-i törvényt, a társasági törvénykönyv VIII. könyve, III. címe, II. fejezetének, III. szakaszát, valamint a 2004. január 27-i királyi rendelettel összehangolt, a helyettesíthető pénzügyi eszközök letétkezeléséről, és az ezen eszközökkel kapcsolatos műveletek végrehajtásáról szóló, 62. sz. királyi rendeletet kiegészítő és azoktól eltérő rendeleteket bocsát ki;
2. olyan rendszert vezethet be, amely állami garanciát nyújt olyan kötelezettségekért, amelyeket a hivatkozott törvények alapján felügyelet alatt álló, a Király által meghatározott intézmények vállaltak, vagy ezen intézmények meghatározott követeléseit biztosítékként állami garanciát vállalhat;
3. olyan rendszert vezethet be, adott esetben az 1. pont alapján elfogadott rendeletek útján, amely arra szolgál, hogy állami garanciát nyújtson a természetes személy részjegytulajdonosoknak a belföldi szövetkezeti egyesületek és a szövetkezetek engedélyezésének feltételeiről szóló, 1962. január 8-i királyi rendelet értelmében engedéllyel rendelkező, olyan szövetkezetek tőkéjében fennálló részjegyeik megtérítésére, amelyek a hivatkozott törvények alapján felügyelet alá tartozó intézmények, vagy amelyek eszközeik legalább felét ilyen intézménybe fektették be;

[...]”

16 A 2011. október 10-i koninklijk besluttel (királyi rendelet) módosított (*Belgisch Staatsblad*, 2011. október 12., 62641. o.), a 2008. november 14-i koninklijk besluit tot uitvoering van de wet van 15 oktober 2008 houdende maatregelen ter bevordering van de financiële stabiliteit en inzonderheid tot

instelling van een staatsgarantie voor verstrekte kredieten en andere verrichtingen in het kader van de financiële stabiliteit, voor wat betreft de bescherming van de deposito's, de levensverzekeringen en het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen, en tot wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (a betévédelmet, az életbiztosításokat és az engedéllyel rendelkező szövetkezetek tőkéjét illetően a pénzügyi stabilitás megőrzésére irányuló intézkedések megállapításáról, és különösen a pénzügyi stabilitás keretében a nyújtott hitelek és egyéb eszközök állami garanciájának bevezetéséről szóló, 2008. október 15-i törvény végrehajtásáról, valamint a pénzügyi ágazat felügyeletéről és a pénzügyi szolgáltatásokról szóló, 2002. augusztus 2-i törvény módosításáról szóló királyi rendelet, *Belgisch Staatsblad*, 2008. november 17., 61285. o.; a továbbiakban: 2008. november 14-i királyi rendelet) 3. cikke a következőket írja elő:

„A Caisse des Dépôts et Consignations-on (letéti pénztár) belül létrehozták a »betéteket és életbiztosításokat, valamint az engedéllyel rendelkező szövetkezetek tőkéjét védelemben részesítő különleges alap« elnevezésű alapot.

A Király szabályozza az (1) albekezdésben említett alap szervezését és működését.”

- 17 A 2008. november 14-i királyi rendelet 4. cikkének (3) bekezdése a következőket mondja ki:

„Rész lehetnek kérelmükre a belföldi szövetkezeti egyesületek és a szövetkezetek engedélyezésének feltételeiről szóló, 1962. január 8-i királyi rendelet értelmében engedéllyel rendelkező szövetkezetek, amelyek a 1998. február 22-i törvény 36/24. cikkének 2. §-ában említett, felügyelet alá tartozó intézmények, vagy amelyek eszközeik legalább felét közvetlenül vagy közvetetten ilyen intézményekbe fektették be.

Az első albekezdésben említett kérelmet ajánlott levélben kell a pénzügyminisztériumba küldeni.

[...]”

- 18 A 2011. november 7-i koninklijk besluit tot toekenning van een garantie tot bescherming van het kapitaal van erkende coöperatieve vennootschappen (az engedéllyel rendelkező szövetkezetek tőkéjének védelme érdekében garanciát biztosító királyi rendelet, *Belgisch Staatsblad*, 2011. november 18., 68640. o.; a továbbiakban: 2011. november 7-i királyi rendelet) 1. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A 2008. november 14-i királyi rendelet 4. cikkének 3. §-a alapján a következő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek tőkéjének védelme iránti kérelmet fogadják el:

- [Arcopar];
- [Arcofin];
- [Arcoplus].

[...]”

- 19 A 2011. november 7-i királyi rendelet 3. cikke értelmében e királyi rendelet 2011. október 14-én lépett hatályba.

A 2014. július 3-i határozat

20 A 2014. július 3-i határozat (1) preambulumbekzdésében az Európai Bizottság kifejti, hogy a 2011. november 7-i levélben „[a] belga állam [...] értesítette a Bizottságot egy olyan garanciaprogram [...] bevezetéséről, amely fedezi a tagsággal rendelkező természetes személyek azon elismert [helyesen: engedéllyel rendelkező] szövetkezetekben lévő részjegyeit, amelyek vagy a Belga Nemzeti Bank [...] prudenciális felügyelete alatt állnak, vagy amelyek eszközeik legalább felét az ilyen felügyelet alá tartozó intézménybe fektették be (a továbbiakban: a pénzügyi szövetkezetek).”

21 E határozat (8) preambulumbekzdése „A bejelentett intézkedés keletkezése” című, Bizottság általi leírás bevezető részében szerepel. E preambulumbekzdés a következőket mondja ki:

„A Dexia 2008. szeptember 30-án egy, a meglévő részjegytulajdonosai (egyikük az ARCO), valamint Belgium, Franciaország és Luxemburg hatóságai által jegyzett, 6,4 milliárd [euró] összegű tőkeemelésről tett bejelentést. A Dexia felszámolásának körülményeit vizsgáló belga parlamenti különbizottság [...] létrejöttét megelőzően, amikor a Dexia 2008-ban állami támogatásban részesült, a belga pénzügyminiszter elmondta, hogy az ARCO érdekében való közbenjárás iránti kérelmeket követően már 2008. szeptember–október folyamán politikai döntés született a szövetkezeti garanciaprogram bevezetéséről. Kifejtette, hogy a Dexiáról szóló megállapodás érdekében a kormánynak egyidejűleg döntenie kellett [többek között] az ARCO-ról [...]. A jelenlegi belga pénzügyminiszter állításaiból az is kiderül, hogy a kötelezettségvállalást 2008-ban tették, annak biztosítása érdekében, hogy az ARCO egyetértését adja a Dexia megmentésében való részvételéhez [...]”

22 Az említett határozat (9) preambulumbekzdésében a Bizottság kifejti, hogy a belga kormány 2008. október 10-én a pénzügyminiszter szolgálataitól származó sajtóközleményben bejelentette, hogy határozott többek között arról, hogy létrehoz egy egyéb pénzügyi termékekre, különösen a pénzügyi szövetkezetekben lévő részjegyekre vonatkozó, a létező betétbiztosítási programhoz hasonló programot.

23 Ugyanezen határozat (10) preambulumbekzdésének a szövege a következő:

„2009. január 21-én a miniszterelnök és a pénzügyminiszter közös sajtóközleményben megerősítette az előző kormány [...] által tett kötelezettségvállalást a szövetkezeti garanciaprogram bevezetésére. [...] Az ARCO ugyanazon a napon közzétette honlapján a belga kormány sajtóközleményét. Ezzel szemben más pénzügyi szövetkezetek elhatárolódtak a pénzügyi szövetkezetekben lévő betétek és részjegyek közötti analógiától, amely a szövetkezeti garanciaprogram alapjául szolgál. [...]”

24 A 2014. július 3-i határozat (11)–(15) preambulumbekzdésében a Bizottság leírja azt a jogalkotási folyamatot, amely a közölt intézkedés következőképpen történő elfogadásához vezetett:

„(11) 2008. október 15-én a belga parlament jóváhagyta azt a törvényt [...], amely lehetővé teszi a belga kormány számára a pénzügyi stabilitás megőrzésére irányuló intézkedések meghozatalát. 2008. november 14-én [...] Belgium királyi rendeletet tett közzé a hitelintézetek számára a betétbiztosítási rendszer keretében nyújtott fedezet 100 000 [euró]ra történő emeléséről és a »21. üzletág« életbiztosítási termékekre vonatkozó biztosítási garanciaprogram bevezetéséről. [...]

(12) 2009. április 14-én [...] Belgium módosította a 2008. október 15-i törvényt, lehetővé téve a kormány számára, hogy királyi rendelettel egy olyan rendszert vezessen be, amely garanciát vállal a pénzügyi szövetkezetekben tagsággal rendelkező természetes személyek befizetett tőkéjére. Belgium a 2011. október 10-i királyi rendelettel [...] módosította a 2008. november 14-i királyi rendeletet. A 2011. október 10-i királyi rendelet további részleteket tartalmaz a szövetkezeti garanciaprogramról.

[...]

(14) 2011. október 13-án az ARCO három szövetkezeti társasága [...] a szövetkezeti garanciaprogramban való részvétel iránti kérelmet nyújtott be. A belga kormány a 2011. november 7-i királyi rendelettel jóváhagyta az említett kérelmet [...].

[...]”

25 E határozatnak a (80) és azt követő preambulumbekzdéseiben a Bizottság kifejti a közölt intézkedéssel kapcsolatos értékelését.

26 Ezen intézkedés kedvezményezettjének meghatározását illetően a Bizottság az említett határozat (81) preambulumbekzdésében kiemeli, hogy jelentős különbség áll fenn az ARCO-csoport – amely magában foglalja az Arcopar, az Arcoplus és az Arcofin engedéllyel rendelkező szövetkezeteket (a továbbiakban együttesen: az ARCO-csoport)hoz tartozó szövetkezetek), és amely 2001 óta a Dexia fő részvényese – és a szövetkezeti garanciaprogrambeli részvételre potenciálisan jogosult, többi pénzügyi szövetkezet között.

27 A 2014. július 3-i határozat (82)–(84) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„(82) A tények ismertetéséből [...] egyértelműen kirajzolódik, hogy a szövetkezeti garanciaprogramot már a kezdetektől fogva a Dexiába történt befektetései miatt nehéz helyzetbe került ARCO igényeihez igazították. A pénzügyi szövetkezetek közül végső soron egyedül az ARCO jelentkezett, hogy részt vehessen az intézkedésben.

(83) A többi pénzügyi szövetkezetet illetően a Bizottság megjegyzi egyfelől, hogy a szövetkezeti garanciaprogram önkéntes program és a minisztertanács mérlegelési jogkörrel rendelkező pályázó pénzügyi szövetkezetek szövetkezeti garanciaprogramba történő felvételéről, illetve a felvételhez kapcsolódó feltételekről, másfelől pedig, hogy egyetlen másik pénzügyi szövetkezet sem pályázott, hogy csatlakozhasson a szövetkezeti garanciaprogramhoz, néhányuk pedig tevőlegesen távolmaradt a programtól. A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy egyetlen másik pénzügyi szövetkezet sem szembesült befektetései kapcsán olyan horderejű problémákkal, mint amilyenekkel az ARCO a Dexiát illetően.

(84) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a szövetkezeti garanciaprogram egyetlen valódi, gazdasági tevékenységet végző kedvezményezettje az ARCO.”

28 E határozat (90) preambulumbekzdésében a Bizottság megállapítja, hogy a szövetkezeti garanciaprogram bejelentése és végrehajtása egyetlen intézkedésként kezelendő az említett határozat (85)–(89) preambulumbekzdésében a következőképpen kifejtett okok miatt:

„(85) A Bizottság megállapítja, hogy az intézkedést a kormány 2008. október 10-én hozta meg és jelentette be [...]. Egyértelmű, hogy a belga kormány azzal egyidőben hozta meg az ARCO-t szövetkezeti garanciaprogram formájában előnyhöz juttató döntését, hogy 2008-ban kidolgozta a Dexiára vonatkozó intézkedést [...]. Azt követően, hogy 2009. január 21-én megjelent egy másik, további részleteket közlő sajtóközlemény, kezdetét vette a kormány által tett kötelezettségvállalás jogi átültetése.

(86) A Bizottság megállapítja, hogy a 2008. október 10-i és a 2009. január 21-i sajtóközlemény szóhasználata – például az »eldöntött« (décidé), illetve »kötelezettség« (l'engagement) kifejezés használatával – kötelező érvényű és egyértelmű volt, ami jogos elvárást teremtett a közlemények teljesítésére vonatkozóan.

- (87) A sajtóközleményeket hivatalos csatornákon is továbbították: a 2008. október 10-i sajtóközleményt a pénzügyminiszter hivatala küldte ki, míg a 2009. január 21-i sajtóközlemény esetében annak továbbítására a miniszterelnök és a pénzügyminiszter nevében került sor. Az ismétlődő sajtóbeli megjelenés révén a közölni kívánt üzenet nagyobb súlyt kapott.
- (88) A Bizottság megjegyzi, hogy már a 2008. október 10-i sajtóközlemény időpontjában egyértelmű volt, hogy a szövetkezeti garanciaprogram a betétbiztosítási rendszer kiterjesztéseként kerülne kialakításra. A 2009. január 21-i sajtóközlemény további technikai részleteket tartalmazott. A 2009. január 21-i sajtóközleményt megjelenését követően az ARCO azonmód feltöltötte honlapjára. Ez utóbbi lépésre egyértelműen a részjegytulajdonos természetes személyek megnyugtatása érdekében került sor. A Bizottság emellett arra is felhívja a figyelmet, hogy az intézkedés az idők során változatlan maradt, mivel a 2008. október 10-i eredeti bejelentés és a királyi rendelet között eltelt időszakban tartalmát tekintve nem módosult.
- (89) A Bíróság a [2013. március 19-i Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság és társai és Bizottság kontra Franciaország és társai ítéletben (C-399/10 P és C-401/10 P, EU:C:2013:175)] megállapította, hogy egy intézkedés bejelentése, illetve tényleges végrehajtása egyetlen beavatkozásnak tekinthető, amennyiben azt a bejelentés és a végrehajtás időbeli sorrendisége és célja, valamint a vállalkozás ezen beavatkozás időpontjában fennálló helyzete indokoltá teszi. A szóban forgó intézkedés esete ehhez hasonlatos: Belgium – 2008. október 10-én – intézkedést hozott, illetve jelentett be, amelyet a későbbiekben ugyanazon célból és az eredetileg megcélzott kedvezményezett tekintetében végrehajtottak. A Bizottság ráadásul a bejelentést és a végrehajtást határozataiban mindezülig egyetlen intézkedésként kezelte, míg az előny keletkezését a bejelentés időpontjához kötötte [...]. Végül a jelenlegi belga pénzügyminiszter jelentette ki 2014 májusában, hogy a szóban forgó intézkedés egy 2008-ban tett kötelezettségvállalást testesít meg [...].”
- ²⁹ Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatás fennállásával kapcsolatos vizsgálat ismertetésére a 2014. július 3-i határozat (91)–(110) preambulumbekkezdésében került sor. E határozatnak az állami forrásokkal kapcsolatos kötelezettségvállalás feltételére vonatkozó (99) preambulumbekkezdése a következőképpen szól:
- „(99) Azt illetően, hogy az intézkedés a belga államnak tudható-e be, egyértelműen megállapítható, hogy a szövetkezeti garanciaprogram esetében nem a [94/19] irányelv nemzeti jogba való átültetéséről van szó. Az irányelv mindössze arra kötelezi a tagállamokat, hogy a hitelintézetek betétei tekintetében betétbiztosítási rendszereket vezessenek be, míg az irányelv 2. cikke kifejezetten úgy rendelkezik, hogy valamennyi olyan fizetőeszközt ki kell zárni a biztosítási rendszerekből történő visszafizetések közül, amely a hitelintézeti szavatoló tőke meghatározása alá tartozik. Amennyiben a tagállam egyéb pénzügyi termékek biztosítását szolgáló, másfajta visszafizetési rendszerek létrehozásáról dönt, akkor e döntése nem az uniós jogból, hanem a tagállam saját kezdeményezéséből következik [...].”
- ³⁰ E határozatnak a szelektív előny fennállására vonatkozó (101)–(107) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:
- „(101) Az intézkedés továbbá egyértelműen szelektív. Először is csak pénzügyi szövetkezetek részjegytulajdonosaira vonatkozik, és versenytárs vállalkozások által kibocsátott befektetési termékek tulajdonosaira nem. A hagyományos kötvényeket, illetve pénzügyi alapokat vagy tőkegarantált kölcsönös befektetési alapokat kínáló pénzügyi szereplők így nem tudtak hasonló garanciát nyújtani ügyfeleik számára. Belgium úgy érvel, hogy a pénzügyi szövetkezetekben tagsággal rendelkező természetes személyek részjegyei lényegében hasonlóak a betétekhez [...]. A Belgium által hivatkozott több elem is azonban általánosságban a szövetkezetekre utal, és nem a pénzügyi szövetkezetekre. A pénzügyi szövetkezetek részjegyeinek Belgium által

szolgáltatott leírása ezenfelül nem tartalmaz hivatkozást olyan idevágó információkra, mint például az említett instrumentumokba való befektetés kockázata [...], amely a betétekre nem jellemző.

- (102) Az intézkedés szelektív jellege akkor is látható, amikor összehasonlítjuk a pénzügyi szövetkezetek számára fenntartott elbánást a többi elismert [helyesen: engedéllyel rendelkező] nem pénzügyi szövetkezetével. Belgium a pénzügyi szövetkezetekben részjegytulajdonos természetes személyek számára nyújtott különleges elbánás melletti érvelés során a [2011. szeptember 8-i] Paint Graphos [és társai] ítéletre [C-78/08–C-80/08, EU:C:2011:550] támaszkodott.
- (103) A Bizottság álláspontja szerint Belgium érvelése azért nem fogadható el, mert az intézkedés révén juttatott előny jellege minőségileg különbözik a Bíróság által a Paint Graphos[...] [és társai] ügyben [C-78/08–C-80/08] megvizsgálttól. A Belgium által kialakított intézkedés pozitív előnyt biztosít, nem pedig adókedvezményt vagy kötelezően fizetendő díj alóli mentességet. Következésképpen nem alkalmazható az intézkedésre a Bíróság által támogatott, három részből álló szokásos elemzés, amelyet annak vizsgálatakor alkalmaznak, hogy egy adókedvezmény vagy adómentesség szelektív-e.
- (104) Mindenesetre még akkor is, ha a Paint Graphos [és társai] ítélet [C-78/08–C-80/08, (EU:C:2011:550)], szerinti elemzés alkalmazható lenne az intézkedésre, ez utóbbi sajátos jellemzői olyanok, hogy az intézkedés szelektív jellege továbbra is fennállna.
- (105) Először is a Bizottság megjegyzi, hogy a Paint Graphos[...] [és társai] ügy [C-78/08–C-80/08] valamennyi termelő- és munkaszövetkezetre utal, nem pedig egy viszonylag kis alágazatra, mint amilyen a pénzügyi szövetkezeteké. Amennyiben – ahogy Belgium állítja – a »valódi« szövetkezetek számára különleges elbánást indokolt fenntartani, akkor ezt az elbánást valamennyi elismert [helyesen: engedéllyel rendelkező] szövetkezetre alkalmazni kellene. A pusztán tény, hogy az intézkedés kizárólag a pénzügyi szövetkezetekre vonatkozik, már önmagában elegendő az intézkedés szelektív jellegének megállapítására.
- (106) Másodszor a Bizottság megjegyzi, hogy Belgium álláspontja szerint úgy tűnt, hogy a pénzügyi szövetkezetek 2008. október 10-től kezdve további előnyöket érdemeltek. A Bizottság megjegyzi, hogy az említett időpontot megelőzően az elismert [helyesen: engedéllyel rendelkező] szövetkezetek különleges helyzetükből adódóan forrásadó alóli mentesség formájában nyújtott kedvező elbánásban részesültek [...]. E határozat keretében a Bizottság nem foglal állást az adókedvezmény arányosságával kapcsolatban, de úgy véli, hogy semmi nem indokolta a kiegészítő kompenzáció, illetve védelem 2008. október 10-i hirtelen bevezetését a pénzügyi szövetkezeti formával rendelkező vállalkozások javára.
- (107) Végezetül a Bizottság – még ha a Belgium által javasoltak szerint el is végezte volna a [2011. szeptember 8-i] Paint Graphos [és társai] ítéleten [C-78/08–C-80/08, EU:C:2011:550] alapuló elemzést – úgy véli, hogy semmi sem indokolja a korlátolt felelősségű társaságokból álló ARCO-ban részjegytulajdonos természetes személyek javára nyújtott 100%-os garanciát [...]. Tekintettel az ilyen vállalkozásoknak a társasági jogra vonatkozó általános belga szabályok által meghatározottak szerinti jellegére, az ARCO-ban részjegytulajdonos természetes személyeknek tisztában kellett volna lenniük azzal, hogy felszámolás esetén a teljes tőkéjüket elveszíthetik [...]. Ezen túlmenően a pénzügyi szövetkezetekben részjegytulajdonos természetes személyek által jegyzett összes tőke 100%-ának védelme nem arányos intézkedés [...], mivel az említett részjegytulajdonosok mindenfajta kockázattal szemben védelemben részesülnének, ami jogosulatlan előnyt teremtene azon vállalkozások javára, amelyeknek részjegytulajdonosai [...].”

31 A versenytorzulásnak és a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének vizsgálata a 2014. július 3-i határozat (108) és (109) preambulumbekzdésében került kifejtésre. Ezen preambulumbekzdések szövege a következő:

„(108) A szövetkezeti garanciaprogram olyan előnyt biztosít a pénzügyi szövetkezetek számára, amelyben sem más, lakossági befektetési termékeket kínáló szereplők, sem egyéb elismert [helyesen: engedéllyel rendelkező] nem pénzügyi szövetkezetek nem részesülnek. Az intézkedésnek köszönhetően az ARCO hosszabb ideig meg tudta őrizni piaci részesedését. Az ARCO nem szenvedett el tőkekiáramlást, illetve csak később és alacsonyabb szinten, mint ahogyan az az intézkedés hiányában történt volna. Ennek eredményeképpen a többi szereplő, amelynek saját érdemei alapján kellett helytállni a versenyben és nem támaszkodhatott a szövetkezeti garanciaprogramra, nem tudott hozzájutni olyan tőkéhez, amely egyébként rendelkezésre állt volna befektetési célokra. A szövetkezeti garanciaprogram ezért torzítja a versenyt [...].

(109) Amikor egy tagállam támogatást nyújt egy vállalkozásnak, annak eredményeképpen a belső tevékenység oly módon tartható fenn, illetve fokozható, hogy a többi tagállamban alapított vállalkozások számára a piacra való (további) bejutási lehetőségek csökkennek [...]. Mivel a belga piacon sok befektetési terméket kínáló nemzetközi szolgáltató tevékenykedik, az intézkedés kétszegtelenül érinti az uniós szintű kereskedelmet.”

32 A Bizottság az ezen határozat (91)–(109) preambulumbekzdésben végzett elemzés alapján az említett határozat (110) preambulumbekzdésében arra a következtetésre jut, hogy az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek garanciarendszere „állami támogatást foglal magában, szelektív előnyt jelent az ARCO számára, torzítja a versenyt és érinti az Unión belüli kereskedelmet”, „tehát megfelel minden állami támogatási kritériumnak.” A Bizottság azt is megállapítja, hogy „[a]z említett elemek mindegyike fennállt legkésőbb a királyi rendelet 2011. október 10-i elfogadásakor, az intézkedés révén teremtett előny azonban már onnantól kezdve létezett, hogy a belga hatóságok 2008. október 10-én bejelentették az intézkedés létrehozását.”

33 A 2014. július 3-i határozat (111)–(128) preambulumbekzdésében a Bizottság értékeli e támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségét. A Bizottság e határozat (129) preambulumbekzdésében arra a következtetésre jut, hogy az említett támogatás „nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, mivel a [z EUMSZ] 107. cikk[...] (3) bekezdése b) pontjának alkalmazásában nem megfelelő, nem szükséges és nem arányos, valamint nem tartozik az állami támogatások [belső piaccal való] összeegyeztethetőségét szabályozó egyetlen más rendelkezés hatálya alá sem.”

34 Összegzésképpen a Bizottság az említett határozat (143) preambulumbekzdésében megállapítja, hogy „a szövetkezeti garanciaprogram az ARCOPAR, az ARCOFIN és az ARCOPLUS javára nyújtott állami támogatásnak minősül, amelyet Belgium az [EUMSZ] 108. cikk[...] (3) bekezdésének megsértésével jogellenesen hajtott végre.” A Bizottság ugyanezen preambulumbekzdésben arra az álláspontra helyezkedik, hogy „Belgiumnak ezért vissza kell vonnia a szövetkezeti garanciaprogram alapját képező jogszabályt (különösen a 2009. április 14-i törvényt és a 2011. október 10-i királyi rendeletet), valamint vissza kell fizettetnie az előnyt az ARCOPAR-ral, az ARCOFIN-nel és az ARCOPLUS-szal”.

35 A 2014. július 3-i határozat 1. cikke megállapítja, hogy „[a] Belgium által az ARCO[-csoport]hoz tartozó pénzügyi szövetkezetek javára az [EUMSZ] 108. cikk[...] (3) bekezdésének megsértésével jogellenesen elfogadott garanciaprogram a belső piaccal összeegyeztethetetlen.”

36 Ezen határozat 2. cikkének (1) bekezdése kötelezi a Belga Királyságot e támogatásnak a kedvezményezettekkel való visszafizettetésére a Bizottság által előírt számítások alapján. Az említett határozat 2. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy „Belgium az e határozatról szóló értesítés napjától kezdődő hatállyal továbbra is tartózkodik az 1. cikkben említett program keretében való bármilyen kifizetés teljesítésétől.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 37 A pénzügyi válság és különösen a francia-belga Dexia bank feltőkésítése kapcsán a belga hatóságok az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikke értelmében olyan garanciaprogramot vezettek be, amelynek alapján a különleges betétvédelmi alap legfeljebb 100 000 euró mértékben visszatéríti azokat a pénzeszközöket, amelyeket természetes személyek fektettek be az ezen garanciaprogramhoz csatlakozott pénzügyi szövetkezetek által kibocsátott részjegyekbe, ha e szövetkezetek csődbe jutnak. A 2011. október 10-i királyi rendelettel módosított, 2008. november 14-i királyi rendelet alapján a Dexia egyik fő részvényesének minősülő ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezeteket a 2011. november 7-i királyi rendelettel felvették ebbe a programba.
- 38 2011 decembere és 2012 januárja között P. Vervloet, M. De Wit, E. Timperman, G. Van Braekel, P. Beckx, M. De Schryver, G. Deneire és S. Hoof az Ogeo Fund nyugdíjfinanszírozó szerv, Schaarbeek önkormányzata, valamint F. Ensich Famenne a 2011. október 10-i és a 2011. november 7-i királyi rendeletek megsemmisítése iránt keresetet terjesztett elő a Raad van State (államtanács, Belgium) előtt. Ennek érdekében lényegében arra hivatkoztak, hogy az említett királyi rendeletek sértik a belga alkotmányban előírt egyenlőség elvét, mivel eltérő bánásmódot valósítanak meg a szövetkezetek azon természetes személy részjegytulajdonosai között, akik a többek között az említett királyi rendeletekkel létrehozott garanciaprogram kedvezményezettjei lehetnek, valamint a pénzügyi szektorhoz közeli, az említett programból kizárt más szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosai között.
- 39 Mivel a Raad van State (államtanács) úgy ítélte meg, hogy az említett királyi rendeletek alapja az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikke, következképpen pedig e királyi rendeletek a maga a belga jogalkotó által meghatározott korlátozások részét képezik, és a hivatkozott eltérő bánásmód törvényi szabályból ered, e cikk belga alkotmánnyal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos több alkotmányossági kérdést terjesztett a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság, Belgium) elé.
- 40 A Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) először is kifejti, hogy a minisztertanács ezen eltérő bánásmód igazolása érdekében azt állítja, hogy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezet részjegyei hasonlóak a bankbetétekhez, amelyek esetében a 94/19 irányelv garanciarendszer előírására kötelezi a tagállamokat. Az ARCO-csoporthoz tartozó, a Raad van State (államtanács) előtti eljárásban beavatkozó félként részt vevő szövetkezetek arra hivatkoznak, hogy az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontja az említett irányelvet ülteti át, mivel a szövetkezetek részjegyei a megtakarítási termékek jellemzőjével rendelkeznek.
- 41 E körülményekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság szerint annak a meghatározásához, hogy a belga jogalkotó, anélkül hogy megsértene a belga alkotmányban előírt egyenlőség elvét, felhatalmazhatja-e a Királyt a bankbetéteken kívül olyan részjegyek értékének biztosítására irányuló rendszer bevezetésére, amelyekkel valamely természetes személy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetben tagsági minőségében rendelkezik, azt kell kideríteni, hogy e jogalkotó jogosult, sőt köteles volt-e erre a 94/19 irányelv – adott esetben az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 20. és 21. cikkének, valamint az egyenlő bánásmód általános elvének tükrében értelmezett – 2. cikke alapján.
- 42 Másodszor a Bizottság 2014. július 3-i határozatát illetően a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) megjegyzi, hogy az EUMSZ 107. cikk alkalmazása szempontjából valamely intézkedés esetleges szelektív jellegének vizsgálata bizonyos analógiát mutat a belga alkotmány által biztosított, az egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve tiszteletben tartásának vizsgálatával. Ez a bíróság kifejti, hogy a belga állam és az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek, amelyek előtte e határozat érvényességét vitatják, az említett határozat megsemmisítése iránt keresetet terjesztettek elő az Európai Unió Törvényszéke előtt. A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy az e szövetkezetek által előtte előadott érvek megerősítésre és kifejtésre kerültek a Törvényszék előtt előterjesztett megsemmisítés iránti keresetük keretében, amelyre az említett szövetkezetek hivatkoztak.

- 43 E tekintetben a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) szerint ugyanezek a szövetkezetek többek között az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének, az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésének, az EUMSZ 296. cikk második albekezdésének, valamint a bizonyítási teherrel és a bizonyításfelvétellel kapcsolatos eljárási szabályoknak a megsértését róják fel a Bizottságnak, és a 2014. július 3-i határozat azon részének érvényességére vonatkozó két jogalapot hoznak fel, amely a szóban forgó intézkedést új állami támogatásnak minősíti. Az említett szövetkezetek úgy érvelnek egyrészt, hogy nem részesültek szelektív előnyben, másrészt pedig, hogy az említett intézkedés nem alkalmas arra, hogy torzítsa a versenyt, vagy hogy a verseny torzításával fenyegetsen, és arra sem, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet érintse.
- 44 E szövetkezetek első jogalapjuk keretében először is vitatják a Bizottság azon következtetését, amely szerint a 2014. július 3-i határozatban megállapított állami támogatás kedvezményezettjei. A szóban forgó intézkedés közvetlen kedvezményezettjei a pénzügyi szektorban tevékenykedő szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosai és a Dexia, amelybe az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek fektettek be. Márpedig a Dexiának nyújtott támogatást engedélyezte a Bizottság.
- 45 Az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek másodszor vitatják a Bizottság azon következtetését, amely szerint a 2008. október 10-i és 2009. január 21-i nyilatkozatok, valamint a 2011. november 7-i királyi rendelet egyetlen és ugyanazon állami beavatkozásnak minősül. E tekintetben hangsúlyozzák, hogy a 2008. október 10-i sajtóközlemény név szerint nem említi őket.
- 46 Ezek a szövetkezetek harmadszor vitatják a Bizottság azon következtetését, amely szerint az említett szövetkezetek előnye abból ered, hogy természetes személy részjegytulajdonosaikat 2008. október 10-től biztosították afelől, hogy részjegyeiket a belga állam védelemben részesíti. A Bizottság nem adott elő bizonyítékokat ezen következtetés alátámasztására. A szóban forgó intézkedés nem biztosított az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek számára a tőkepiachoz való könnyebb hozzáférést. A belga kormány 2008-ban és 2009-ben tett nyilatkozatai e szövetkezetek versenyhelyzetére semmilyen hatással nem voltak. Egyébként a Bizottság nem támaszkodhat az előny fennállására vonatkozó vélelemre, mivel a belga állam által biztosított garancia nem korlátlan, és nem is ellentételezés nélküli.
- 47 Az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek negyedszer arra hivatkoznak, hogy a szóban forgó intézkedés nem szelektív. A Bizottság nem igazolta az egyrészt a pénzügyi szövetkezetek, másrészt pedig a nem pénzügyi szövetkezetek és a többi pénzügyi szövetkezet között végzett összehasonlítást. Nem bizonyította az összehasonlítható jogi és ténybeli helyzetben lévő vállalkozások közötti eltérő bánásmódot, és megsértette az indokolási kötelezettséget. A pénzügyi szövetkezetek helyzete többek között részvényesi szerkezetüket – 99%-uk kisbefektető –, a bármely spekulatív magatartást kizáró megállapodás fennállását, az elérhető osztalékokkal kapcsolatos korlátozásokat, valamint az osztalékok adójogi bánásmódját illetően – amely összehasonlítható a takarékbetétekkel elért jövedelmek bánásmódjával – sajátos. Mindenesetre egy esetleges eltérő bánásmódot a szóban forgó rendszer jellege és általános szerkezete igazolja. E tekintetben az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek a 2011. szeptember 8-i Paint Graphos és társai ítéletre (C-78/08–C-80/08, EU:C:2011:550) hivatkoznak.
- 48 Az említett szövetkezetek ötödször azt állítják, hogy a 2014. július 3-i határozatot nem megfelelően indokolták. A Bizottság indokolása az előny fennállását illetően nem megfelelő.
- 49 Második jogalapjuk alátámasztása érdekében az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek vitatják egyrészt a Bizottság azon következtetését, amely szerint a szóban forgó intézkedés alkalmas arra, hogy a versenyt torzítsa. A Bizottság nem helyezkedhetett joggal arra az álláspontra, hogy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek tőkéje a befektetési termékek szolgáltatói vagy az engedéllyel rendelkező nem pénzügyi szövetkezetek számára rendelkezésre állt. Másrészt ezek a szövetkezetek azt állítják, hogy a Bizottság nem támasztotta alá azt a következtetést, amely szerint a tagállamok közötti kereskedelmet veszély fenyegeti.

- 50 Ezen érvekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság a 2014. július 3-i határozat EUMSZ 107. cikkre és EUMSZ 296. cikkre tekintettel való érvényességét veti fel.
- 51 Az említett bíróság harmadszor úgy ítéli meg, hogy abban az esetben, ha a Bíróság azt állapítja meg, hogy ez a határozat amiatt érvénytelen, hogy a Bizottság helytelenül indokolta az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontjában előírt program új állami támogatásnak minősítését, meg kell bizonyosodni arról, hogy semmilyen más érvelés alapján sem lehet az említett programot új állami támogatásnak minősíteni, amelyről a Bizottságot az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében tájékoztatni kellett volna.
- 52 Negyedszer a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy abban az esetben, ha a Bíróságnak azt kellene megállapítania, hogy a 2014. július 3-i határozat érvényes, meg kell határozni azt az időpontot, amelytől kezdve a szóban forgó állami támogatás végrehajtásra került. Ez a határozat nem azonosítja kifejezetten ezt az időpontot. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi egyrészt, hogy az említett határozatból kitűnik, hogy a szóban forgó garanciaprogramról a Bizottságot a 2011. november 7-i levélben tájékoztatták, másrészt pedig, hogy a 2011. március 3-i királyi rendelet, amelynek alapján az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontja jogi szabályozást nyert, 2011. április 1-jén lépett hatályba. Márpedig, ha az említett állami támogatásról nem állapítható meg, hogy azt a 2011. március 3-i királyi rendelet elfogadásakor vagy hatálybalépésekor hajtották végre, kétséges, hogy a belga állam elmulasztotta-e az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt kötelezettséget. Az említett 36/24. cikk 1. §-a első albekezdésének 3. pontja ugyanis csak felhatalmazta a Királyt a szóban forgó garanciaprogram bevezetésére, és az ilyen garanciának a 2011. október 10-i királyi rendelet alapján való ténylegesen biztosítására csak a 2011. november 7-i királyi rendelettel került sor. Egyébiránt kétséges, hogy a Bizottság következtethetett-e a 2014. július 3-i határozat (110) preambulumbekzdésében arra, hogy az állami támogatás minden alkotóeleme legkésőbb a 2011. október 10-i királyi rendelet elfogadásakor, a szóban forgó intézkedés révén teremtett előny azonban már onnantól kezdve létezett, hogy 2008. október 10-én bejelentést tettek.
- 53 Végül a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) szerint a 2014. július 3-i határozatból nem tűnik ki egyértelműen, hogy a Bizottság álláspontja szerint a szóban forgó állami támogatást a 2011. március 3-i királyi rendelet elfogadásakor vagy hatálybalépésekor vagy ezeknél korábbi időpontban hajtották-e végre, vagy pedig az említett támogatás végrehajtására az említett időpontoknál későbbi időpontban került-e sor. Ezen lehetőségek közül az első esetében meg kellene erősíteni, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésével ellentétes ezen királyi rendelet elfogadása. A második esetben meg kell vizsgálni, hogy különösen az említett királyi rendelet hatálybalépése és az azt végrehajtó királyi rendeletek elfogadása között eltelt időre tekintettel az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésével ellentétes-e a 2011. március 3-i királyi rendelet elfogadása, mivel az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése megköveteli, hogy a Bizottságot „időben” tájékoztassák.
- 54 Ilyen körülmények között a Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [94/19] irányelv 2. és 3. cikkét – adott esetben a [Charta] 20. és 21. cikkével és az egyenlőség általános elvével összefüggésben –, hogy
- a) azok azt a kötelezettséget róják a tagállamokra, hogy a betétekkel azonos módon biztosítsák a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetekben fennálló részjegyeket?
 - b) azokkal ellentétes, ha valamely tagállam a részben a hivatkozott irányelvben említett betétek biztosításával megbízott szervezetnek azt az utasítást adja, hogy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezet természetes személy részjegytulajdonosainak részjegyei esetében ugyancsak 100 000 euró összegig biztosítsa azok értékét?

- 2) Összeegyeztethető-e az EUMSZ 107. és EUMSZ 296. cikkel a [2014. július 3-i határozat] annyiban, amennyiben új állami támogatásnak minősíti a tárgyat képező garanciarendszert?
- 3) A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 107. cikket, hogy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosai számára biztosított állami garanciarendszer olyan, a[z] [...] [1998. február 22-i] törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontja értelmében vett új állami támogatás, amelyről tájékoztatni kell a[...] [...] Bizottságot?
- 4) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e a Bizottság említett határozata az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésével annak olyan értelmezése mellett, hogy az abból indul ki, hogy a kérdéses állami támogatást 2011. március 3-a vagy 2011. április 1-je előtt vagy e két nap valamelyikén hajtották végre, vagy fordítva, annak olyan értelmezése mellett, hogy az abból indul ki, hogy az említett állami támogatást későbbi időpontban hajtották végre?
- 5) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését, hogy az megtiltja a tagállamok számára a[z] [...] [1998. február 22-i] törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontjában szereplőhöz hasonló intézkedés elfogadását akkor, ha ezen intézkedés állami támogatást hajt végre, vagy olyan állami támogatást képez, amelyet már végrehajtottak, és erről az állami támogatásról még nem tájékoztatták a[...] [...] Bizottságot?
- 6) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését, hogy az megtiltja a tagállamok számára a[z] [...] [1998. február 22-i] törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontjában szereplőhöz hasonló intézkedés Bizottságnak való előzetes tájékoztatás nélküli elfogadását akkor, ha ezen intézkedés olyan állami támogatást képez, amelyet még nem hajtottak végre?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságáról

- 55 Az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikkében említett egyes érintettek, akik észrevételeket terjesztettek elő a Bírósághoz, kétségeiket fejezik ki a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések elfogadhatóságát illetően azzal az indokkal, hogy azok nem állnak kapcsolatban az alapeljárás tárgyával. Mivel ugyanis ez a jogvita kizárólag a belga alkotmányjog hatálya alá tartozik, arra a 94/19 irányelv, valamint az EUMSZ 107. cikk és EUMSZ 108. cikk nem vonatkozik.
- 56 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügyszöveg határozat meghozatala szempontjából, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (2013. január 15-i Križan és társai ítélet, C-416/10, EU:C:2013:8, 53. pont; 2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 57 Ennélfogva az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, ha nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett

kérdésekre hasznos választ adjon (2013. január 15-i Križan és társai ítélet, C-416/10, EU:C:2013:8, 54. pont; 2013. május 30-i Halaf-ítélet, C-528/11, EU:C:2013:342, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 58 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Grondwettelijk Hofhoz (alkotmánybíróság) azzal a kérdéssel fordultak, hogy az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontja sérti-e a belga alkotmány 10. és 11. cikkében biztosított, az egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, amennyiben az eltérő bánásmódot valósít meg a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosai, valamint az ebben a szektorban tevékenykedő más szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosai között.
- 59 Márpedig, amint azt lényegében a főtanácsnok indítványának 30. és 31. pontjában kiemelte, mind e határozatból, mind pedig a Bíróság által eljárási szabályzatának 101. cikke alapján a kérdést előterjesztő bírósághoz intézett, felvilágosítás iránti megkeresésre adott válaszból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint mielőtt az 1998. február 22-i törvény 36/24. cikke 1. §-a első albekezdésének 3. pontjában engedélyezett, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosainak részjegyeit védő garanciaprogram belga alkotmánnyal való összeegyeztethetőségéről határozná, ellenőriznie kell e rendelkezés uniós jognak való megfelelését. Ezért amennyiben bebizonyosodik, hogy az alapügyben szóban forgó garanciaprogramot a 94/19 irányelv írta elő, az egyrészt a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosai, másrészt pedig az ebben a szektorban tevékenykedő más szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosai közötti eltérő bánásmód igazolható. Ellenben, ha az derül ki, hogy az uniós joggal ellentétes az ilyen garanciaprogram, mivel nem egyeztethető össze a 94/19 irányelv rendelkezéseivel vagy az EUMSZ 107. cikkel és az EUMSZ 108. cikkel, nem igazolható az ezen részvényesek közötti eltérő bánásmód.
- 60 E körülményekre tekintettel nem nyilvánvaló, hogy az uniós jognak a kérdést előterjesztő bíróság által kért értelmezése semmilyen összefüggésben nincs az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával.
- 61 Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdéseket elfogadhatónak kell nyilvánítani.

Az első kérdésről

- 62 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 94/19 irányelvnek adott esetben a Charta 20. és 21. cikkével, valamint az egyenlő bánásmód általános elvével összefüggésben értelmezett 2. és 3. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezések arra kötelezik a tagállamokat, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramot fogadjanak el, nemleges válasz esetén pedig az említett rendelkezéseket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az ilyen program tagállam általi elfogadása.
- 63 A 94/19 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy területükön egy vagy több betétbiztosítási rendszert vezessenek be és ismerjenek el hivatalosan.
- 64 Ahhoz, hogy értékelni lehessen az e rendelkezéssel a tagállamokra előírt kötelezettség terjedelmét – annak eldöntése érdekében, hogy e kötelezettség magában foglalja-e az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogram elfogadását –, meg kell vizsgálni, hogy az ilyen részjegyek a 94/19 irányelv tárgyi és személyi hatálya alá tartoznak-e.

- 65 Először is a 94/19 irányelv tárgyi hatályát illetően ezen irányelvnek magából a címéből kitűnik, hogy az a „betét[biztosítási]” rendszerekre vonatkozik. Az említett irányelv 1. cikke 1. pontjának első albekezdése értelmében az irányelv alkalmazásában „betét” egyrészt a számlán tartott pénzeszközök egyenlege, vagy szokásos banki ügyletből keletkező átmeneti helyzet eredménye, amelyet a hitelintézetnek a vonatkozó jogszabályi és szerződéses feltételek mellett vissza kell fizetnie, másrészt pedig bármely olyan követelés, amelyet egy hitelintézet által kibocsátott okirat tanúsít.
- 66 Márpedig a Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetekhez hasonló szövetkezetek részjegyei nem tartoznak e fogalom meghatározás alá. Amint azt a főtanácsnok indítványának 40. pontjában kiemelte, úgy tűnik ugyanis, hogy az ilyen részjegyek esetében lényegében a társaság saját tőkéjében való részesedésről van szó, míg a 94/19 irányelvben említett betéteket az jellemzi, hogy valamely hitelintézet idegen tőkéjéhez tartoznak.
- 67 Továbbá a betéteket a 94/19 irányelv 1. cikkének első albekezdésében szereplő fogalom meghatározásuk szerint a vonatkozó jogszabályi és szerződéses feltételek mellett a tulajdonosuknak vissza kell fizetni, míg az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegytulajdonosai által kilépés esetén kapott összeg e szövetkezetek pénzügyi fejlődését tükrözi. Az ilyen részjegyek megszerzése ezért inkább társasági részvénnyek megszerzésére – amely részvénnyek tekintetében a 94/19 irányelv semmilyen garanciát nem ír elő –, mintsem bankszámlára való befizetésre hasonlít.
- 68 Egyébiránt ellentétben azzal az állásponttal, amelyet úgy tűnik, hogy a belga kormány képvisel, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyei nem azonosíthatók a brit vagy ír lakás-takarékpénztárak részvényeivel, amelyeket a 94/19 irányelv 1. cikke 1. pontja második albekezdésének megfelelően betéteknek tekintenek.
- 69 Egyrészt ugyanis a „betét” fogalmának ez a különös kiterjesztése már szövege szerint is kizárólag csak a brit és ír lakás-takarékpénztárainak részvényeire vonatkozik, nem pedig a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező belga szövetkezetek részjegyeire. A 94/19 irányelv 1. cikke 1. pontja második albekezdésének szövegében vagy keletkezéstörténetében semmilyen körülmény nem utal arra, hogy e rendelkezés célja, hogy az abban kifejezett említettektől eltérő eszközöket is a hatálya alá vonjon. Másrészt e rendelkezés kifejezetten kizárja az említett kiterjesztésből ezen lakás-takarékpénztárak azon részvényeit, amelyek a tőke részét képezik. Márpedig az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyei – amint az a jelen ítélet 66. pontjából kitűnik – a szövetkezet saját tőkéjében való részesedésnek minősülnek.
- 70 Másodszor a 94/19 irányelv személyi hatályát illetően ki kell emelni, hogy a betét ezen irányelv 1. cikke 1. pontjának első albekezdésében említett két típusának az a közös jellemzője, hogy azokat hitelintézetnél helyezték el. Következésképpen ahhoz, hogy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit a 94/19 irányelv értelmében vett „betéteknek” lehessen tekinteni, mindenképpen az szükséges, hogy e szövetkezeteket az ezen irányelv értelmében vett „hitelintézeteknek” lehessen tekinteni.
- 71 E tekintetben a 94/19 irányelv 1. cikkének 4. pontja úgy határozza meg a „hitelintézet” fogalmát, hogy az olyan vállalkozás, amely tevékenysége betétek vagy más visszafizetendő pénzeszközök nyilvános gyűjtése és hitelek nyújtása saját számlára. Márpedig sem az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, sem pedig a Bíróság elé terjesztett észrevételekből nem tűnik ki, hogy az említett szövetkezetek tevékenysége saját számlára történő hitelnyújtásból áll. Nem tűnik úgy, hogy az ilyen szövetkezetek tevékenysége betétek nyilvános gyűjtéséből áll, vagy hogy a bankokhoz hasonlóan saját számlára rendszeresen hiteleket nyújtanak.

- 72 Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyei nem tartoznak a 94/19 irányelvnek sem a tárgyi, sem pedig a személyi hatálya alá. Következésképpen nem állapítható meg, hogy a 94/19 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kötelezi a tagállamokat az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogram elfogadására.
- 73 Ez a következtetés nem kérdőjelezhető meg az egyenlő bánásmód általános elvére tekintettel, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság első kérdésében egyaránt felvetett.
- 74 Ebben a tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a Charta 20. és 21. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elve az uniós jog alapelveinek minősül, amely megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy, amennyiben az ilyen bánásmód objektíve nem igazolható (lásd többek között: 2010. szeptember 14-i Akzo Nobel Chemicals és Akros Chemicals kontra Bizottság és társai ítélet, C-550/07 P, EU:C:2010:512, 54. és 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 75 Márpedig, amint az a jelen ítélet 65–72. pontjából kitűnik, valamint amint azt a főtanácsnok indítványának 49. pontjában kiemelte, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyei az uniós jogi betétbiztosítás tárgyára tekintettel különböznek a hitelintézeteknél elhelyezett betétektől, még ha néhány szempontból – például az adózás, a belga állami szabályozás és a nyilvánosság körében való kedveltség tekintetében – hasonlíthatnak is a klasszikus megtakarítási termékekre.
- 76 Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy a 94/19 irányelvvel ellentétes-e az, hogy valamely tagállam az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramot fogad el.
- 77 E tekintetben ki kell emelni, hogy a 94/19 irányelv 2. cikkének második francia bekezdése értelmében a biztosítási rendszerekből történő visszafizetések ki kell zárni valamennyi olyan eszközt, amely a „szavatoló tőke” meghatározás alá tartozik a 89/299 irányelv 2. cikke alapján.
- 78 Márpedig a 89/299 irányelv 2. cikke kizárólag a „hitelintézetek” nem összevont (nem konszolidált) szavatolótkéjére vonatkozik, és ezek a hitelintézetek ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése alapján – amely rendelkezés a 86/524 irányelvvel módosított 77/780 irányelv 1. cikkére utal – úgy kerültek meghatározásra mint az olyan vállalkozások, amelyek tevékenysége betétek vagy más visszafizetendő pénzeszközök nyilvános gyűjtése és hitelek nyújtása saját számlára. Ez a fogalom meghatározás egyébként megegyezik a 94/19 irányelv 1. cikkének 4. pontjában szereplő fogalom meghatározással.
- 79 Ugyanakkor, amint az a jelen ítélet 71. pontjából kitűnik, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek nem tartoznak a hitelintézetek említett fogalom meghatározásába.
- 80 Ebben az összefüggésben ki kell emelni, hogy a 89/299 irányelvet felváltó 2006/48 irányelv 57. cikke egyaránt érinti a „hitelintézetek” nem összevont (nem konszolidált) szavatolótkéjét, és ezek a hitelintézetek a 2006/48 irányelv 4. cikkének 1. pontjában is meghatározásra kerültek, mégpedig ugyanúgy, ahogy a 94/19 irányelvben említett hitelintézetek.
- 81 E körülményekre tekintettel a belga jogban előírthoz hasonló betétbiztosítási rendszernek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeire való kiterjesztése önmagában nem tűnik a 94/19 irányelv 2. cikkének második francia bekezdésével összeegyeztethetetlennek.

- 82 Ezt az értelmezést megerősíti az a körülmény, hogy a 94/19 irányelv – amint az a nyolcadik, tizenhatodik és tizenhetedik preambulumbekzdéséből kitűnik – betétbiztosítási kérdésekben csupán minimumharmonizációt ír elő.
- 83 A 94/19 irányelv rendelkezései ennél fogva ugyan nem akadályozzák a tagállamokat abban, hogy az említett rendelkezéseknek megfelelően kiterjesszék a nemzeti jogukban előírt betétbiztosítási rendszert a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeire, az ilyen kiterjesztés nem korlátozhatja azon betétbiztosítási rendszer hatékony érvényesülését, amelynek bevezetésére az irányelv kötelezi őket (lásd ebben az értelemben: 2006. november 23-i Lidl Italia ítélet, C-315/05, EU:C:2006:736, 48. pont), és nem sértheti az EUM-Szerződés rendelkezéseit – különösen az EUMSZ 107. cikket és az EUMSZ 108. cikket – sem.
- 84 Márpedig, amint azt lényegében a főtanácsnok indítványának 58. pontjában kiemelte, nem zárható ki, hogy az uniós jog által előírt betétbiztosítás hatékony érvényesülésének korlátozására kerülhet sor, ha valamely tagállam olyan jelentős kockázatnak teszi ki nemzeti betétbiztosítási rendszerét, amely nem kapcsolódik közvetlenül e rendszer céljához. Minél magasabb ugyanis a kivédendő kockázat, annál jobban felhígul a betétbiztosítás, és annál kevésbé képes a betétbiztosítási rendszer – lényegében változatlan eszközök mellett – hozzájárulni a 94/19 irányelv kettős céljának megvalósításához, amelyek – amint az az irányelv első preambulumbekzdéséből kitűnik – a hitelintézetre bízott betétek befagyása esetén a betétesek részére garancia nyújtásából, és a bankrendszer stabilitásának növeléséből állnak (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 2-i Surmačs-ítélet, C-127/14, EU:C:2015:522, 21. pont).
- 85 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogram elfogadása korlátozhatja-e a belga jogban a 94/19 irányelvnek megfelelően előírt betétbiztosítási rendszer hatékony érvényesülését.
- 86 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróságnak többek között figyelembe kell vennie azt a körülményt, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő ilyen program elfogadása a jelen ügyben nagyszámú kisbefektetőt von a belga betétbiztosítási rendszerbe, valamint azt a körülményt, hogy az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek, amelyeket e garanciaprogramba kevéssel azelőtt vettek fel, hogy az abban előírt garancia rájuk is vonatkozott volna, nem járultak hozzá a program finanszírozásához.
- 87 Az előző megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 94/19 irányelv 2. és 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azok nem kötelezik a tagállamokat arra, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramot fogadjanak el, és azokkal az sem ellentétes, ha a tagállam ilyen programot fogad el, amennyiben ez a program nem korlátozza azon betétbiztosítási rendszer hatékony érvényesülését, amelynek bevezetésére ez az irányelv kötelezi a tagállamokat, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata, és amennyiben ez a program megfelel az EUM-Szerződésnek, különösen az EUMSZ 107. cikknek és az EUMSZ 108. cikknek.

A második kérdésről

- 88 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2014. július 3-i határozat sérti-e egyrészt az EUMSZ 107. cikket, másrészt pedig az EUMSZ 296. cikket, amennyiben ez a határozat új állami támogatásnak minősíti az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramot.

- 89 Először is az EUMSZ 107. cikket illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az e rendelkezés értelmében vett állami támogatásnak való minősítés megköveteli, hogy a következő valamennyi feltétel teljesüljön. Először is állami, vagy állami forrásból történő beavatkozásnak kell történnie. Másodszer e beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet. Harmadszor kedvezményezettje részére előnyt kell juttatnia. Negyedszer torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie (lásd többek között: 2010. június 10-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-140/09, EU:C:2010:335, 31. pont; 2012. március 29-i 3M Italia ítélet, C-417/10, EU:C:2012:184, 37. pont).
- 90 Önmagában az a tény, hogy az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogram az államnak tudható be, valamint állami forrásokat használ fel, ugyan nem vitatott, az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek és a belga állam ellenben úgy véli, hogy az említett garanciaprogram „állami támogatásnak” minősítését lehetővé tevő három másik feltétel nem teljesül. Azt kifogásolják ugyanis, hogy az említett program szelektív előnyben részesíti ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezeteket, hatással van a tagállamok közötti kereskedelemre, és torzítja a versenyt. Ezért meg kell vizsgálni, hogy e három feltétel teljesül-e annak eldöntése érdekében, hogy a Bizottság a 2014. július 3-i határozatban érvényesen minősíthette-e ezt a programot „állami támogatásnak”.
- 91 Ami az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogrammal az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezeteknek biztosított előnyre vonatkozó feltételt illeti, meg kell állapítani először is azt, hogy a Bizottság a 2014. július 3-i határozat (82)–(84) preambulumbekzdésében arra az álláspontra helyezkedett, hogy e program egyetlen valódi kedvezményezettje az ARCO.
- 92 Az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek szerint az említett rendszer ugyanakkor nem biztosított nekik kedvezményeket, hanem célja az volt, hogy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosait, valamint a Dexia bankot előnyben részesítse, amelynek az ARCO-csoport volt az egyik fő részvényese, és amelynek megmentéséhez kívánt hozzájárulni az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogram.
- 93 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy formájától függetlenül támogatásnak minősül minden olyan állami beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekinthető, amelyben a kedvezményezett vállalkozás rendes piaci feltételek között nem részesülhetett volna (lásd többek között: 2013. május 8-i Libert és társai ítélet, C-197/11 és C-203/11, EU:C:2013:288, 83. pont; 2014. április 3-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 94. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 94 Márpedig, amint azt a főtanácsnok indítványának 74–76. pontjában kiemelte, kétségtelen, hogy az ARCO-csoportnak az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramból előnye származott, és e szövetkezetek közül az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek – a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező más szövetkezetekkel ellentétben – maguk kérték egyébként és kapták meg ezt követően a kedvezményt. Az ARCO-csoportot ugyanis ez a garanciaprogram óvta meg magánbefektetőinek az e csoport szövetkezeteiből való fenyegető kivonulásától, és ezért olyan helyzetbe hozta, hogy fő részvényesként közreműködhesen a Dexia feltőkésítésében.
- 95 Az a körülmény, hogy más érdekeltek, nevezetesen az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek magánszemély részjegytulajdonosai, valamint a Dexia bank az említett garanciaprogram alapján egyaránt részesülhetett bizonyos előnyökből, nem zárhatja ki azt, hogy az említett csoportot a program kedvezményezettjének lehessen tekinteni.

- 96 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése tiltja az olyan támogatásokat, amelyek „bizonyos vállalkozások[at] vagy bizonyos áruk termelésé[t] előnyben részesít[ik]”, vagyis a szelektív támogatásokat (2011. július 28-i Mediaset kontra Bizottság ítélet, C-403/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:533, 36. pont; 2015. január 14-i Eventech-ítélet, C-518/13, EU:C:2015:9, 54. pont).
- 97 A jelen esetben jóllehet a Bizottság a 2014. július 3-i határozat (101) preambulumbekkezdésében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogram „egyértelműen szelektív” intézkedés, az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek vitatják e garanciaprogram szelektív jellegét.
- 98 E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerint azt kell meghatározni, hogy egy adott jogrendszer keretében valamely nemzeti intézkedés előnyben részesít-e „bizonyos vállalkozások[at] vagy bizonyos áruk[at]” az említett rendszer által kitűzött célra tekintettel hasonló ténybeli és jogi helyzetben lévő más vállalkozásokhoz vagy árukhoz képest (2011. július 28-i Mediaset kontra Bizottság ítélet, C-403/10 P, nem tették közzé, EU:C:2011:533, 36. pont; 2015. január 14-i Eventech-ítélet, C-518/13, EU:C:2015:9, 55. pont; a mai napon hozott Bizottság kontra Hansesstadt Lübeck ítélet, C-524/14 P, 41. pont; a mai napon hozott Bizottság kontra World Duty Free Group és társai ítélet, C-20/15 P és C-21/15 P, 54. pont).
- 99 Amint az a jelen ítélet 65–83. pontjából kitűnik, a Belga Királyság kiterjesztette a belga jogban előírt betétbiztosítási rendszert az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeire. E garanciaprogram kedvezménye gazdasági előnyt biztosít e szövetkezeteknek más olyan gazdasági szereplőkhöz képest, amelyek részvények formájában kínálják vételre részesedéseiket, és nem részesülnek ilyen garanciaprogramban.
- 100 Márpedig, amint azt lényegében a főtanácsnok indítványának 81. pontjában kiemelte, az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetekhez hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek a betétbiztosítási rendszerrel követett, és – amint az a 94/19 irányelv első preambulumbekkezdéséből kitűnik – a hitelintézetekre bízott betétek befagyása esetén a betétesek részére garancia nyújtására, és a bankrendszer stabilitásának növelésére irányuló célkitűzésre tekintettel, valamint az említett szövetkezetek jogi formájából eredő egyes sajátosságok ellenére összehasonlítható ténybeli és jogi helyzetben vannak a többi gazdasági szereplő helyzetével – függetlenül attól, hogy szövetkezetekről van-e szó –, amelyek részvények formájában kínálják vételre részesedéseiket és ezzel egyfajta tőkebefektetést kínálnak a nyilvánosság számára, amelyre nem vonatkozik a betétbiztosítási rendszer.
- 101 Következésképpen a belga jogban előírt biztosítási rendszernek a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeire való kiterjesztése azzal a hatással jár, hogy gazdasági előnyt biztosít e szövetkezeteknek a többi olyan gazdasági szereplőhöz képest, amelyek a hivatkozott rendszerrel követett célkitűzésre tekintettel az említett szövetkezetekkel összehasonlítható ténybeli és jogi helyzetben vannak, ennél fogva pedig e kiterjesztés szelektív jellegű.
- 102 Ami az alapügyben szóban forgó, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramnak a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatásaival, valamint az ezen program által okozható versenytorzulással kapcsolatos feltételeket illeti, emlékeztetni kell arra, hogy valamely nemzeti intézkedés állami támogatásnak minősítéséhez nem azt kell megállapítani, hogy a szóban forgó támogatásnak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, és az ténylegesen torzítja a versenyt, hanem csak azt kell megvizsgálni, hogy e támogatás alkalmas-e arra, hogy érintse a kereskedelmet és torzítsa a versenyt (2004. április 29-i Olaszország kontra Bizottság ítélet, C-372/97, EU:C:2004:234, 44. pont; 2005. december 15-i Unicredito Italiano ítélet, C-148/04, EU:C:2005:774, 54. pont; 2015. március 19-i OTP Bank ítélet, C-672/13, EU:C:2015:185, 54. pont).

- 103 A jelen ügyben úgy tűnik egyrészt, hogy a Bizottság a 2014. július 3-i határozat (108) preambulumbekzdésében joggal helyezkedett arra az álláspontra, hogy az alapügyben szóban forgó garanciaprogramnak köszönhetően az ARCO-csoport hosszabb ideig meg tudta őrizni piaci részesedését, és nem szenvedett el tőkekiáramlást, illetve csak később és alacsonyabb szinten, összehasonlítva azzal az esettel, ha nem részesült volna ebben a programban, és ennek eredményeképpen a többi szereplő, amelynek saját érdemei alapján kellett helytállni a versenyben és nem támaszkodhatott az említett garanciaprogramra, nem tudott hozzájutni olyan tőkéhez, amely egyébként rendelkezésre állt volna befektetési célokra.
- 104 Másrészt, ha a tagállam által nyújtott támogatás valamely vállalkozás helyzetét megerősíti a tagállamok közötti kereskedelemben versenytársaival szemben, úgy kell tekinteni, hogy a támogatás érinti ezt a kereskedelmet (lásd többek között: 2006. január 10-i Cassa di Risparmio di Firenze és társai ítélet, C-222/04, EU:C:2006:8, 141. pont; 2013. május 8-i Libert és társai ítélet, C-197/11 és C-203/11, EU:C:2013:288, 77. pont). E tekintetben nem szükséges, hogy a kedvezményezett vállalkozás saját maga a tagállamok közötti kereskedelemben részt vegyen. Ha ugyanis valamely tagállam támogatást nyújt a vállalkozásnak, a belső termelés szintje emiatt fennmaradhat vagy növekedhet, ami azzal a következménnyel jár, hogy a többi tagállamban letelepedett vállalkozásoknak az e tagállam piacára való belépési esélyei csökkennek (2013. május 8-i Libert és társai ítélet, C-197/11 és C-203/11, EU:C:2013:288, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 105 A Bíróság azt is kimondta, hogy az a körülmény, hogy valamely gazdasági ágazat, például a pénzügyi szolgáltatások ágazata uniós szinten jelentős liberalizálási folyamat tárgyát képezte, ami fokozta a tőke Szerződés által előírt szabad mozgása következtében esetlegesen már fennálló versenyt, a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt tényleges vagy potenciális hatással ruházta fel a támogatást (lásd ebben az értelemben: 2006. január 10-i Cassa di Risparmio di Firenze és társai ítélet, C-222/04, EU:C:2006:8, 142. és 145. pont; 2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 51. pont).
- 106 A belga kormány és az ARCO-csoportoz tartozó szövetkezetek által hivatkozott azon körülmény, hogy a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek természetes személy részjegytulajdonosainak tulajdonában álló részjegyek értéke általában csekély, nem zárhatja ki azt, hogy az alapügyben szóban forgó garanciaprogram torzítja a versenyt, és érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 107 Ugyanis az alapügyben szóban forgó garanciaprogram versenyre és tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatásait az általa érintett, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeinek összességére tekintettel kell megítélni, nem pedig valamely meghatározott természetes személy részjegytulajdonos biztosított tőkéjére tekintettel. Mindenesetre a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az, hogy valamely támogatás viszonylag jelentéktelen, vagy a kedvezményezett vállalkozás viszonylag kicsi, nem zárja ki eleve a tagállamok közötti kereskedelem érintettségét (2003. július 24-i Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet, C-280/00, EU:C:2003:415, 81. pont; 2015. január 14-i Eventech-ítélet, C-518/13, EU:C:2015:9, 68. pont).
- 108 Ebből következik, hogy a Bizottság jogosan állapíthatta meg, hogy a jelen esetben teljesültek a versenytorzulásra, valamint a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére vonatkozó feltételek.
- 109 Másodszor az EUMSZ 296. cikket illetően a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az alapügyben szóban forgó garanciaprogram EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” való minősítését a 2014. július 3-i határozatban kellően indokolták-e.
- 110 Amint az a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, az EUMSZ 296. cikkben előírt indokolásnak igazodnia kell a szóban forgó jogi aktus természetéhez, valamint abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a jogi aktust kibocsátó intézmény érvelésének oly módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, a hatáskörrel rendelkező bíróság pedig

gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (2008. április 15-i Nuova Agricast ítélet, C-390/06, EU:C:2008:224, 79. pont; 2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 44. pont).

- 111 Mivel az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” való minősítés megköveteli, hogy az e rendelkezésben előírt valamennyi feltétel teljesüljön, a Bizottság ilyen minősítést megállapító határozatának ki kell fejteni azokat az indokokat, amelyek miatt ez az intézmény arra az álláspontra helyezkedik, hogy az érintett állami intézkedés teljesíti az említett feltételek mindegyikét (2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 112 A jelen esetben a 2014. július 3-i határozat megfelel ezeknek a követelményeknek.
- 113 Meg kell ugyanis állapítani, hogy ezt a határozatot a jogilag megkövetelt módon indokolták, mivel (91)–(110) preambulumbekkezdésében világos és egyértelmű módon feltünteti azokat az okokat, amelyek miatt a Bizottság megállapította, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében említett valamennyi feltétel ellenőrzésre került a jelen esetben.
- 114 Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy nem követelmény, hogy az indokolás az összes releváns ténybeli és jogi elemet tartalmazza, amennyiben azt, hogy egy jogi aktus indokolása megfelel-e az EUMSZ 296. cikkben foglalt követelményeknek, nemcsak szövegére, hanem körülményeire, valamint az adott tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére is figyelemmel kell vizsgálni (lásd ebben az értelemben: 2005. november 24-i Olaszország kontra Bizottság ítélet, C-138/03, C-324/03 és C-431/03, EU:C:2005:714, 55. pont; 2015. március 19-i Dole Food és Dole Fresh Fruit Europe kontra Bizottság ítélet, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 94. pont).
- 115 Végezetül, amint azt a Bizottság kiemelte, úgy tűnik, hogy az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek által az indokolás állítólagos hiányának alátámasztására felhozott és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejtett egyes érvek inkább a 2014. július 3-i határozat megalapozottságának, mintsem indokolásának vitatására irányulnak. Ugyanez vonatkozik arra az érve, amelyre ezek a szövetkezetek hivatkoztak a Bizottság által az előny fennállásának alátámasztása érdekében idézett ítélkezési gyakorlattal szemben, valamint az említett szövetkezetek által a versenytorzulásra, valamint a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére vonatkozó feltételekkel kapcsolatban előadott érvekre.
- 116 Márpedig a Bíróság kimondta, hogy az uniós jogi aktusok tekintetében az EUMSZ 296. cikk második bekezdésében előírt indokolási kötelezettség olyan lényeges eljárási szabálynak minősül, amelyet külön kell választani az indokolás megalapozottságának kérdésétől, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik (lásd: 2015. szeptember 17-i Total kontra Bizottság ítélet, C-597/13 P, EU:C:2015:613, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 117 Következésképpen a második kérdés vizsgálata nem tárt fel semmilyen olyan körülményt, amely a 2014. július 3-i határozat érvényességét érintené.

A harmadik kérdésről

- 118 A második kérdésre adott válaszra tekintettel a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésről

- 119 Az együttesen vizsgálendő negyedik, ötödik és hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ egyrészt, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szóban forgó garanciaprogram végrehajtása, másrészt pedig, hogy a 2014. július 3-i határozat sérti-e ezt a rendelkezést azon időpontot illetően, amikor a Bizottság szerint az általa megállapított állami támogatást végrehajtották.
- 120 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének első mondata a tagállamok részére minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékkal kapcsolatosan tájékoztatási kötelezettséget ír elő. Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének utolsó mondata értelmében a támogatást nyújtani kívánó tagállam a tervezett intézkedéseket nem hajthatja végre, amíg az említett eljárásban végső bizottsági határozat nem születik. Az e rendelkezésben meghatározott tilalom célja annak a biztosítása, hogy valamely adott támogatás ne fejthesse ki hatásait, még mielőtt a Bizottság észszerű határidőn belül részletesen megvizsgálhatta volna a tervezett támogatási intézkedéseket, és adott esetben megindíthatta volna az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésében megállapított eljárást (2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 121 Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése az új tervezett támogatásokra vonatkozó előzetes ellenőrzési rendszert állít fel (lásd: 1973. december 11-i Lorenz-ítélet, 120/73, EU:C:1973:152, 2. pont; 2013. november 21-i Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 25. pont; 2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 58. pont).
- 122 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy jogellenes az a támogatási intézkedés, amelyet az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségek megsértésével hajtanak végre (2015. március 5-i Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 123 A jelen ügyben a 2014. július 3-i határozat (1) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó garanciaprogramról csak 2011. november 7-én tájékoztatták a Bizottságot, azaz abban az időpontban, amikor az ARCO-csoporthoz tartozó szövetkezetek tőkéjének az ezen garanciaprogrammal való védelme iránti kérelmet a 2011. november 7-i királyi rendelettel elfogadták.
- 124 Nem tekinthető úgy, hogy az ilyen késői szakaszban tett tájékoztatás az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében „szükséges időben” történt.
- 125 Kétségtelen, hogy a 2014. július 3-i határozat (110) preambulumbekkezdése – amely jelzi, hogy az állami támogatás alkotóelemei fennálltak legkésőbb a 2011. október 10-i királyi rendelet elfogadásakor, az alapügyben szóban forgó garanciaprogram révén teremtett előny azonban már onnantól kezdve létezett, hogy a belga kormány 2008. október 10-én bejelentette ezen intézkedés létrehozását – nem teszi lehetővé azon időpont egyértelmű meghatározását, amikor a Bizottság szerint az alapügyben szóban forgó garanciaprogramot végrehajtották.
- 126 Mindazonáltal anélkül, hogy szükséges lenne annak meghatározása, hogy a 2014. július 3-i határozattal megállapított állami támogatást már a 2008. október 10-i, a belga kormány sajtóközleményével való első bejelentésével vagy csak a 2011. november 7-i királyi rendelettel, vagy pedig a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott, e két időpont közötti napok valamelyikén végrehajtották-e, meg kell állapítani, hogy mivel az alapügyben szóban forgó garanciaprogram kedvezményezettjei legkésőbb a 2011. november 7-i királyi rendelettel jogosulttá váltak az említett programhoz való csatlakozásra, e programról a 2011. november 7-én történt tájékoztatás mindenképpen olyan időpontban következett

be, amikor e program már nem volt az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében vett „tervezett” szakaszban. Következésképpen, amint azt a főtanácsnok indítványának 118. pontjában kiemelte, nem tartották tiszteletben a Bizottság általi előzetes ellenőrzés elvét.

- 127 Ebből következik, hogy a Bizottság mindenképpen jogosan következtethetett a 2014. július 3-i határozat (143) preambulumbekzdésében arra, hogy az alapügyben szóban forgó garanciaprogramot a „Belg[a] [Királyság] az [EUMSZ] 108. cikk[...] (3) bekezdésének megsértésével jogellenesen hajtott[a] végre”.
- 128 Az előző megfontolások összességére tekintettel a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló garanciaprogram, mivel azt az ezen rendelkezésből eredő kötelezettségek megsértésével hajtották végre.
- 129 E kérdések vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely a 2014. július 3-i határozat érvényességét érintheti.

A költségekről

- 130 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A 2005. március 9-i 2005/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a betétbiztosítási rendszerekről szóló, 1994. május 30-i 94/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. és 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azok nem kötelezik a tagállamokat arra, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a pénzügyi szektorban tevékenykedő, engedéllyel rendelkező szövetkezetek részjegyeit védő garanciaprogramot fogadjanak el, és azokkal az sem ellentétes, ha a tagállam ilyen programot fogad el, amennyiben ez a program nem korlátozza azon betétbiztosítási rendszer hatékony érvényesülését, amelynek bevezetésére ez az irányelv kötelezi a tagállamokat, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata, és amennyiben ez a program megfelel az EUM-Szerződésnek, különösen az EUMSZ 107. cikknek és az EUMSZ 108. cikknek.**
- 2) **A Grondwettelijk Hof (alkotmánybíróság, Belgium) által feltett, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálata nem tárt fel semmilyen olyan körülményt, amely a Belgium által végrehajtott SA.33927 (12/C) (korábbi 11/NN) számú állami támogatásról – A pénzügyi szövetkezetekben tagsággal rendelkező természetes személyek részjegyeit védő garanciarendszerről szóló, 2014. július 3-i 2014/686/EU bizottsági határozat érvényességét érintené.**
- 3) **Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló garanciaprogram, mivel azt az ezen rendelkezésből eredő kötelezettségek megsértésével hajtották végre.**

Aláírások